

Nr 95.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående årligt understöd åt förre stationsinspektoren vid statens järnvägar Carl Edvard Jungbergs änka Ida Erika Jungberg, född Engströmer; given Stockholms slott den 1 maj 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till förre stationsinspektoren vid statens järnvägar Carl Edvard Jungbergs änka Ida Erika Jungberg, född Engströmer, må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 500 kronor att utgå från och med den 1 januari 1914 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 maj 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I skrivelse den 20 mars 1914 har järnvägsstyrelsen gjort framställning om beredande av årligt understöd åt förre stationsinspektoren Carl Edvard Jungbergs änka Ida Erika Jungberg, född Engströmer.

Järnvägs-
styrelsen.

Till stöd för framställningen har järnvägsstyrelsen anfört följande. Stationsinspektoren Jungberg, som var född den 16 juni 1847, antogs till elev vid statens järnvägar år 1863, befordrades till biljettör 1864, till kontorsskrivare 1868, till stationsinspektör vid Heby 1873, vid Sollefteå 1886, vid Bollnäs 1888 och vid Uppsala 1896, i vilken tjänst han kvarstod till den 1 april 1908, då han erhöll avsked med pension. Jungberg avled den 24 mars 1913 och efterlämnade därvid såsom stärbhusdelägare sin bemälda änka, med vilken han varit förenad i äktenskap sedan den 16 juni 1878, samt fyra myndiga barn.

Änkan Jungberg, som är född den 24 april 1848, lider av kronisk bröstsjukdom samt fortvarande allmän svaghet och är på grund härav och på grund av sin ålder, enligt vad järnvägsläkaren C. G. Leczinsky i ett den 9 mars 1914 avgivet intyg förklarar, oförmögen att med arbete bidra till sitt uppehälle. Den efter Jungbergs död förrättade bouppteckningen har givit vid handen, att behållningen i boet efter Jungberg uppgått till 7,022 kronor 25 öre. Enligt vad järnvägsstyrelsen inhämtat, förefinnes icke något inbördes testamente mellan makarna.

Enligt ett vid järnvägsstyrelsens skrivelse fogat intyg av distriktssekreteraren L. H. Gyllenhaal och överinspektoren Nils Nilsson, är änkan Jungberg i behov av det pensionsunderstöd, varav hon möjligen kan komma i åtnjutande.

Järnvägsstyrelsen meddelar vidare, att, ehuru Jungberg vid bildandet av statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa år 1872 hade rättighet att ingå i denna kassa, han dock underlåtit detta med påföljd, att hans änka vid hans frånfälle gått miste om förmånen av pension från kassan. Därest Jungberg vid sin död varit delägare i kassan, hade änkan bekommit en pension av 1,007 kronor om året, motsvarande 25 % av Jungbergs avlöning. Jungberg hade nämligen från och med den 1 januari 1902 intill sin avgång ur tjänsten uppburit ett arvode av 3,500 kronor jämte fri bostad och bränsle, vilken förmån i och för beräkning av änkepension enligt det vid Jungbergs avgång ur tjänsten gällande reglemente skulle hava uppskattats till 15 % av arvodet.

Ehuru änkan Jungberg icke har någon som hälst rätt till pension, då staten naturligen icke har skyldighet att hålla henne skadeslös för den inkomst, hon gått miste om genom mannens underlåtenhet att inträda i förenämnda änkekassa, håller järnvägsstyrelsen dock före, att, med hänsyn till mannens långvariga anställning vid statens järnvägar samt på grund av de små omständigheter, vari hon befinner sig, något årligt understöd bör beredas henne.

Till ytterligare stöd för denna uppfattning framhåller järnvägsstyrelsen, hurusom 1913 års riksdag beviljat årligt understöd åt stationsinspektoren Johan Axel Theodor Petersohns änka. Petersohn, som likaledes underlåtit att begagna sig av sin rätt att ingå i ovannämnda änke- och pupillkassa, hade vid tiden före avgången ur statens järnvägars tjänst uppburit ett årligt arvode av 2,100 kronor jämte fri bostad och bränsle. Med hänsyn till att pension i berörda fall skulle utgå till ensam änka, hemställde järnvägsstyrelsen i underdånig skrivelse den 9 april 1912, att en årlig pension av 400 kronor måtte av trafikmedel tilldelas änkan Petersohn, vilket belopp, motsvarande ungefär 16,5 % av

mannens avlöning, även av statsmakterna tillerkändes henne såsom årligt understöd.

Vidkommande änkan Jungberg skulle ett årligt understöd av 650 kronor utgöra ett belopp, avvägt i ungefär enahanda förhållande till den avlidne mannens avlöning, som gäller beträffande den änkan Petersohn tillerkända pensionen.

Med stöd av vad sålunda anförts har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kunql. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att till änkan Jungberg måtte av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 650 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1914 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

Statskontoret.

Efter remiss har statskontoret den 31 mars 1914 avgivit utlåtande i ärendet. Med hänsyn till mannen Jungbergs långvariga anställning vid statens järnvägar har statskontoret väl ansett billigt, att hans änka erhöles något årligt understöd, men dock funnit det av järnvägsstyrelsen föreslagna beloppet väl högt tilltaget. Den omständigheten att, såsom av järnvägsstyrelsen erinrats, ett förut beviljat understöd åt en änka efter en stationsinspektor uppgått till omkring 16,5 procent av mannens sammanlagda avlöningsförmåner, kan nämligen, enligt statskontorets mening, icke få anses föranleda därtill, att i varje liknande fall samma proportion till avlöningen bör uppehållas. Principen om att änkepension skall stå i visst konstant förhållande till avlöningen tillämpas visserligen vid den regelmässiga pensioneringen, men då det, såsom här, är fråga om en nådegåva, finner statskontoret denna grundsats givetvis icke skärligen kunna göras gällande. Å andra sidan torde den mera ansvarsfulla tjänst och högre avlöning, som av mannen Jungberg innehafte, böra föranleda ett något högre understöd åt änkan Jungberg än åt änkan Petersohn, och anser statskontoret i sådant avseende ett belopp av 500 kronor vara lämpligt.

På anförda grunder har statskontoret tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens framställning med nedsättning av understödsbeloppet till 500 kronor.

Departements-
chefen.

På sätt järnvägsstyrelsen framhållit, har staten givetvis ingen som helst skyldighet att hålla änkan Jungberg skadeslös för förlusten av den pension, varom hon genom mannens förvållande gått miste. Emellertid har riksdagen, såsom av det ovan anförda framgår, i ett fullkomligt lik-

artat fall år 1913 beviljat pensionsunderstöd åt änkan efter en stationsinspektor. Då i förevarande fall samma starka billighetsskäl — mannens långvariga anställning i statens järnvägars tjänst samt änkans sjuklighet och oförmåga att med arbete försörja sig — som i det nyssnämnda fallet tala för understöds beviljande, anser jag mig böra förordna den gjorda framställningen. Jag tillåter mig därvid erinra därom, att ett bifall till densamma icke torde medföra några vittgående konsekvenser för framtiden, enär genom ovan åberopade reglemente den 6 september 1872 stadgats, att en var, som därefter anställes i statens järnvägstrafiks ordinarie tjänst, skall vara delägare i omförmälda änke- och pupillkassa. De analoga fall, som framdeles kunna inträffa, torde därför bliva ytterligt få.

I fråga om understödsbeloppets storlek ansluter jag mig till statskontorets mening.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till förre stationsinspektoren vid statens järnvägar Carl Edvard Jungbergs änka Ida Erika Jungberg, född Engströmer, må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 500 kronor att utgå från och med den 1 januari 1914 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.